

Dilemmafiche bommelding: ontruimen of niet?

De dilemmafiches Integrale Veiligheid Hoger Onderwijs beschrijven reële risico's waarover integrale bestuurlijke besluitvorming wenselijk is.

Bommeldingen op 10 oktober 2017

Op 10 oktober 2017, aan het begin van de middag komt bij verschillende onderwijsinstellingen (een naar later blijkt identieke) bommelding binnen. In totaal gaat het om 11 onderwijsinstellingen, waaronder ook een aantal internationale scholen, maar ook instellingen uit het Hoger Onderwijs. Bij een zevental van deze scholen besluit het bestuur om de instelling te ontruimen; onder andere twee gebouwen in Utrecht, een van een Hogeschool en een ander van de Universiteit. In alle gevallen bleek het te gaan om een vals alarm.

Bommeldingen komen regelmatig voor, ook op instellingen in het Hoger Onderwijs. Wanneer besloten wordt tot een ontruiming, kan dit nogal wat gevolgen hebben, zoals bij een bommelding in Leiden in het voorjaar van 2013, waarbij veel examens en tentamens niet door konden gaan.

Wel of niet ontruimen: wie bepaalt?

Bij elke bommelding is de vraag: moet dit serieus genomen worden of niet? Hoewel verreweg de meeste bommeldingen vals blijken te zijn, is het nooit volledig uit te sluiten dat de dreiging reëel is. Dan is het de vraag wie verder bij deze melding betrokken moeten worden, en of deze instanties eenzelfde inschatting maken van de risico's. Vaak komt de beslissing toch weer bij de onderwijsinstelling zelf te liggen, omdat deze ook de consequenties moet dragen.

Het bevoegd gezag kan echter de verantwoordelijkheid naar zich toe trekken, maar dat hoeft niet. Van het bevoegd gezag hoeft niet verwacht te worden dat deze sneller dan de

onderwijsinstelling zelf met een daadkrachtige beslissing komt over de te nemen maatregelen.

Het succes van onwenselijk gedrag?

Een eerste overweging kan gemakkelijk zijn om elk risico uit te sluiten: ontruimen van de onderwijsinstelling dus. De vraag is alleen of dat inderdaad, vanuit breed perspectief gezien, helpt om het risico te reduceren, of dat dit de instelling tegelijkertijd ook kwetsbaar maakt.

Het overgaan op ontruiming kan namelijk gezien worden als een succes van de melding: in veel gevallen is het heel voorstelbaar dat een dergelijke reactie het doel van de melder is. In dit geval is bij ontruiming de actie voor de bommelder geslaagd, waarbij de kans aanwezig is dat dit door de melder of door anderen in de toekomst herhaald wordt.

Wanneer er echter categorisch voor gekozen wordt om geen actie te ondernemen op een bommelding, dus wanneer dit uniform beleid zou zijn, betekent dit ook dat instellingen kwetsbaar zijn voor wanneer het een keer wel om een terechte bommelding gaat.

Bestuurlijk dilemma's

Er zijn in feite twee bestuurlijke dilemma's bij dit type incident: ten eerste of het te volgen beleid geheel door de instelling zelf bepaald wordt, of dat vanuit de overheid hier ook in meebepaald wordt; ten tweede of bij het bepalen van het beleid ontruiming als beloning van ongewenst gedrag gezien moet worden, of niet.

Discussiepunten

- Wie moet er betrokken worden op het moment dat er sprake is van een bommelding, en wie gaat er dan over?
- Wanneer moet er wel of niet ontruimd worden als er sprake is van een bommelding?